

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 20 juni 2025
(OR. en)

9554/25

Interinstitutioneel dossier:
2025/0080 (NLE)

AVIATION 70
RELEX 676
COEST 426

WETGEVINGSBESLUITEN EN ANDERE INSTRUMENTEN

Betreft: Overeenkomst tussen de Europese Unie en de regering van de Republiek
Kazachstan inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten

OVEREENKOMST
TUSSEN DE EUROPESE UNIE
EN DE REGERING VAN DE REPUBLIEK KAZACHSTAN
INZAKE BEPAALDE ASPECTEN VAN LUCHTDIENSTEN

DE EUROPESE UNIE,

enerzijds, en

DE REGERING VAN DE REPUBLIEK KAZACHSTAN,

anderzijds,

hierna “de overeenkomstsluitende partijen” genoemd,

OPMERKEND dat in een lidstaat van de Europese Unie gevestigde luchtvervoerders van de Europese Unie overeenkomstig de Uniewetgeving het recht hebben op niet-discriminerende toegang tot luchtroutes tussen de lidstaten van de Europese Unie en derde landen,

ERKENNENDE dat de Europese Unie heeft verzocht om sommige bepalingen van de bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en bepaalde lidstaten van de Europese Unie in overeenstemming te brengen met de Uniewetgeving, teneinde een solide rechtsgrondslag voor luchtdiensten tussen de Republiek Kazachstan en de Europese Unie tot stand te brengen en de continuïteit van dergelijke luchtdiensten te waarborgen,

ERKENNENDE dat alle aangelegenheden in verband met bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en bepaalde lidstaten van de Europese Unie in overeenstemming moeten zijn met de toepasselijke wetgeving van de overeenkomstsluitende partijen,

VASTSTELLEND dat de Europese Unie er in deze overeenkomst niet naar streeft het totale volume van het luchtverkeer tussen de Republiek Kazachstan en de Europese Unie te doen toenemen, noch het evenwicht tussen luchtvervoerders uit de Republiek Kazachstan en luchtvervoerders uit de Europese Unie te wijzigen, noch te onderhandelen over wijzigingen van de bepalingen van bestaande bilaterale overeenkomsten inzake verkeersrechten,

VASTSTELLEND dat de in bijlage I vermelde bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten gebaseerd zijn op het algemene beginsel dat de aangewezen luchtvervoerders van de overeenkomstsluitende partijen billijke en gelijke mogelijkheden hebben om de overeengekomen diensten op de gespecificeerde routes te exploiteren, en dat deze overeenkomst niet tot doel heeft dit beginsel te veranderen,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

ARTIKEL 1

Algemene bepalingen

1. Met het oog op de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:
 - 1) “lidstaat”: een lidstaat van de Europese Unie;
 - 2) “partij”: een overeenkomstsluitende partij bij de in bijlage I vermelde relevante bilaterale overeenkomst of andere regeling;
 - 3) “luchtvervoerder”: ook een luchtvaartmaatschappij.
2. Wanneer in de in bijlage I vermelde overeenkomsten en regelingen wordt verwezen naar onderdanen van de lidstaat die partij is bij de overeenkomst, wordt dit begrepen als zijnde een verwijzing naar onderdanen van de lidstaten.
3. Wanneer in de in bijlage I vermelde overeenkomsten en regelingen wordt verwezen naar luchtvervoerders of luchtvaartmaatschappijen van de lidstaat die partij is bij de overeenkomst, wordt dit begrepen als zijnde een verwijzing naar de door die lidstaat aangewezen luchtvervoerders.
4. Deze overeenkomst schept geen extra verkeersrechten bovenop de rechten die zijn vastgesteld in de in bijlage I vermelde overeenkomsten en wijzigt het aantal luchtvervoerders dat in het kader van bilaterale regelingen kan worden aangewezen, niet. Het verlenen van verkeersrechten blijft geschieden op basis van bilaterale overeenkomsten.

ARTIKEL 2

Aanwijzing

1. De bepalingen van de leden 2, 3, 4 en 5 van dit artikel hebben voorrang op de overeenkomstige in bijlage II, punten a) en b), genoemde bepalingen wat betreft de aanwijzing van een luchtvervoerder door de desbetreffende lidstaat of door de regering van de Republiek Kazachstan en de vergunningen en machtigingen die door de regering van de Republiek Kazachstan of door de betrokken lidstaat aan deze luchtvervoerder zijn toegekend, en de weigering, intrekking, opschorting of beperking van de vergunningen of machtigingen van de luchtvervoerder.
2. Na ontvangst van een aanwijzing door een lidstaat en van aanvragen van de aangewezen luchtvervoerder, in de vorm en op de voorgeschreven wijze, verleent de regering van de Republiek Kazachstan zo spoedig mogelijk de passende vergunningen en machtigingen, op voorwaarde dat:
 - i) de luchtvervoerder overeenkomstig het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op het grondgebied van de aanwijzende lidstaat is gevestigd en beschikt over een geldige exploitatievergunning overeenkomstig de Uniewetgeving; en
 - ii) de lidstaat die verantwoordelijk is voor de afgifte van het Air Operator Certificate, op doeltreffende en permanente wijze controleert of de luchtvervoerder de regelgeving naleeft, en de bevoegde luchtvaartautoriteit duidelijk in de aanwijzing is vermeld; en
 - iii) de luchtvervoerder rechtstreeks of door een meerderheidsbelang eigendom is van lidstaten en/of onderdanen van lidstaten, en/of van andere in bijlage III vermelde landen en/of onderdanen van die landen, en deze landen of onderdanen daadwerkelijk zeggenschap uitoefenen over de luchtvervoerder.

3. Na ontvangst van een aanwijzing door de regering van de Republiek Kazachstan en van aanvragen van de aangewezen luchtvervoerder, in de vorm en op de voorgeschreven wijze, verleent de lidstaat zo spoedig mogelijk de passende vergunningen en machtigingen, op voorwaarde dat:

- i) de luchtvervoerder is gevestigd op het grondgebied van de Republiek Kazachstan en beschikt over een geldige exploitatievergunning die is afgegeven door de Republiek Kazachstan; en
- ii) de regering van de Republiek Kazachstan op doeltreffende en permanente wijze controleert of de luchtvervoerder de regelgeving naleeft; en
- iii) de luchtvervoerder rechtstreeks of door een meerderheidsbelang eigendom is van de Republiek Kazachstan en/of onderdanen van de Republiek Kazachstan, en deze daadwerkelijk zeggenschap uitoefenen over de luchtvervoerder.

4. De regering van de Republiek Kazachstan mag de vergunningen of machtigingen van een door een lidstaat aangewezen luchtvervoerder weigeren, intrekken, opschorten of beperken mits:

- i) de luchtvervoerder niet overeenkomstig het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op het grondgebied van de aanwijzende lidstaat is gevestigd of niet beschikt over een geldige exploitatievergunning overeenkomstig de Uniewetgeving; of
- ii) de lidstaat die verantwoordelijk is voor de afgifte van het Air Operators Certificate, niet op doeltreffende en permanente wijze controleert of de luchtvervoerder de regelgeving naleeft, of als de relevante luchtvaartautoriteit niet duidelijk in de aanwijzing is vermeld; of

- iii) de luchtvervoerder niet rechtstreeks of door een meerderheidsbelang eigendom is van lidstaten en/of onderdanen van lidstaten, en/of van andere in bijlage III vermelde landen en/of onderdanen van die landen, of deze landen of onderdanen geen zeggenschap uitoefenen over de luchtvervoerder; of
- iv) de luchtvervoerder reeds over een exploitatievergunning beschikt krachtens een bilaterale overeenkomst tussen de regering van de Republiek Kazachstan en een andere lidstaat, en kan worden aangetoond dat de luchtvervoerder, door verkeersrechten uit te oefenen op een route die een punt in die andere lidstaat omvat, met inbegrip van de exploitatie van diensten die als doorgaande diensten worden aangeboden of anderszins doorgaande diensten vormen, de beperkingen op de verkeersrechten die zijn opgelegd door de bilaterale overeenkomst tussen de regering van de Republiek Kazachstan en die andere lidstaat, omzeilt; of
- v) de luchtvervoerder houder is van een Air Operator's Certificate dat is afgegeven door een lidstaat en er geen bilaterale overeenkomst voor luchtdiensten of andere regeling bestaan tussen de regering van de Republiek Kazachstan en die lidstaat, en die lidstaat verkeersrechten heeft geweigerd aan de door de regering van de Republiek Kazachstan aangewezen luchtvervoerders.

Bij de uitoefening van de rechten die haar krachtens dit lid zijn verleend, mag de regering van de Republiek Kazachstan geen onderscheid maken tussen EU-luchtvervoerders op grond van nationaliteit.

5. De lidstaat mag de vergunningen of machtigingen van een door de Republiek Kazachstan aangewezen luchtvervoerder weigeren, intrekken, opschorten of beperken, wanneer:

- i) de luchtvervoerder niet is gevestigd op het grondgebied van de Republiek Kazachstan en niet beschikt over een geldige exploitatievergunning die is afgegeven door de Republiek Kazachstan; of

- ii) de regering van de Republiek Kazachstan niet op doeltreffende en permanente wijze controleert of de luchtvervoerder de regelgeving naleeft; of
- iii) de luchtvervoerder niet rechtstreeks of door een meerderheidsbelang eigendom is van de Republiek Kazachstan en/of onderdanen van de Republiek Kazachstan, of deze niet daadwerkelijk zeggenschap uitoefenen over de luchtvervoerder.

ARTIKEL 3

Veiligheid

1. De bepalingen van lid 2 van dit artikel vormen een aanvulling op de overeenkomstige in bijlage II, punt c), genoemde bepalingen.
2. Wanneer een lidstaat een luchtvervoerder heeft aangewezen die door een andere lidstaat permanent wordt gecontroleerd op naleving van de regelgeving, zijn de rechten van de regering van de Republiek Kazachstan uit hoofde van de veiligheidsvoorschriften van de overeenkomst tussen de lidstaat die de luchtvervoerder heeft aangewezen, en de regering van de Republiek Kazachstan zowel van toepassing op de goedkeuring, naleving of handhaving van veiligheidsnormen door die andere lidstaat als op de exploitatievergunning van die luchtvervoerder.

ARTIKEL 4

Bijlagen bij de overeenkomst

De bijlagen bij deze overeenkomst maken integrerend deel uit van de overeenkomst.

ARTIKEL 5

Evaluatie, herziening of wijziging

1. De overeenkomstsluitende partijen kunnen deze overeenkomst in onderling overleg te allen tijde herzien of wijzigen.
2. De overeenkomstsluitende partijen zien toe op de uitvoering van deze overeenkomst en evalueren die regelmatig. In dergelijke evaluaties worden met name eventuele onvoorziene negatieve effecten van de overeenkomst voor elk van de overeenkomstsluitende partijen beoordeeld.
3. Indien een overeenkomstsluitende partij daarom verzoekt, plegen de overeenkomstsluitende partijen overleg om passende reacties op dergelijke onvoorziene negatieve effecten te bespreken, waarna de overeenkomst kan worden herzien of gewijzigd. Dit overleg vindt plaats binnen 60 dagen na het verzoek van een van de overeenkomstsluitende partijen.

ARTIKEL 6

Inwerkingtreding

1. Elke overeenkomstsluitende partij doet de andere overeenkomstsluitende partij langs diplomatieke kanalen de kennisgeving toekomen waarin zij bevestigt dat zij haar interne procedures voor de inwerkingtreding van deze overeenkomst heeft voltooid.
2. Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de maand waarin de laatste kennisgeving als bedoeld in lid 1 is ontvangen.
3. Kennisgevingen als bedoeld in lid 1 worden toegezonden aan het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie en aan het ministerie van Vervoer van de Republiek Kazachstan of hun respectieve opvolgers.
4. Overeenkomsten en andere regelingen tussen lidstaten en de Republiek Kazachstan die op de datum van ondertekening van deze overeenkomst nog niet in werking zijn getreden of niet voorlopig worden toegepast, zijn vermeld in bijlage I, punt b). Zodra deze overeenkomsten en regelingen in werking treden of voorlopig worden toegepast, vallen ze onder de onderhavige overeenkomst.

ARTIKEL 7

Beëindiging

1. Elke overeenkomstsluitende partij kan te allen tijde langs diplomatieke kanalen schriftelijk mededelen dat zij besloten heeft deze overeenkomst te beëindigen. In dat geval eindigt de overeenkomst zes maanden na de datum waarop de andere overeenkomstsluitende partij de kennisgeving heeft ontvangen, tenzij de kennisgeving van de beëindiging vóór het verstrijken van deze termijn wordt ingetrokken.
2. Indien een in bijlage I vermelde overeenkomst wordt beëindigd, zijn de bepalingen van deze overeenkomst met ingang van de datum van een dergelijke beëindiging niet langer van toepassing op die overeenkomst. Verwijzingen in deze overeenkomst naar de beëindigde overeenkomst zijn met ingang van die datum nietig.
3. In het geval alle in bijlage I vermelde overeenkomsten worden beëindigd, wordt de onderhavige overeenkomst beëindigd op de datum waarop de laatste van deze overeenkomsten wordt beëindigd.

Gedaan in tweevoud, in de Bulgaarse, Deense, Duitse, Engelse, Estse, Finse, Franse, Griekse, Hongaarse, Ierse, Italiaanse, Kroatische, Letse, Litouwse, Maltese, Nederlandse, Poolse, Portugese, Roemeense, Sloveense, Slowaakse, Spaanse, Tsjechische, Zweedse, Kazachse en Russische taal.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, deze overeenkomst hebben ondertekend.

Gedaan te ..., ...

Voor de Europese Unie

Voor de regering van de Republiek Kazachstan

Lijst van overeenkomsten en andere regelingen
waarnaar wordt verwezen in artikel 1 van deze overeenkomst

- a) Overeenkomsten en andere regelingen tussen de regering van de Republiek Kazachstan en bepaalde lidstaten die, op de datum van ondertekening van de onderhavige overeenkomst, van kracht zijn geworden en voorlopig worden toegepast, zoals gewijzigd
- Overeenkomst voor luchtvervoer tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van de Republiek Oostenrijk, ondertekend te Almaty op 26 april 1993, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Oostenrijk” genoemd;
 - Memorandum van overeenstemming over luchtdiensten tussen de luchtvaartautoriteiten van de Republiek Cyprus en de luchtvaartautoriteiten van de Republiek Kazachstan, ondertekend te Astana op 25 maart 2024, hierna in bijlage II het “Memorandum van overeenstemming tussen Kazachstan en Cyprus” genoemd;
 - Memorandum van overeenstemming tussen de delegaties die de luchtvaartautoriteiten van de Republiek Kazachstan en de Tsjechische Republiek vertegenwoordigen, ondertekend te Nassau op de Bahama’s op 6 december 2016 bijeen, hierna in bijlage II het “Memorandum van overeenstemming tussen Kazachstan en Tsjechië” genoemd;
 - Overeenkomst voor luchtvervoer tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, ondertekend te Bonn op 15 maart 1996, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Duitsland” genoemd;

- Overeenkomst voor luchtvervoer tussen de regering van de Republiek Hongarije en de regering van de Republiek Kazachstan, ondertekend te Almaty op 9 maart 1995, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Hongarije” genoemd;
- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van de Republiek Litouwen, ondertekend te Wilna op 21 juli 1993, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Litouwen” genoemd;
- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van de Republiek Polen, ondertekend te Warschau op 27 november 1997, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Polen” genoemd;
- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van het Koninkrijk Denemarken, geparafeerd te Almaty op 26 april 1996, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Denemarken” genoemd;
- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van het Koninkrijk Zweden, geparafeerd te Almaty op 26 april 1996, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Zweden” genoemd;
- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Finland en de regering van de Republiek Kazachstan, ondertekend te Almaty op 7 februari 1996, hierna in bijlage II de “Overeenkomst (1996) tussen Kazachstan en Finland” genoemd.

- b) Overeenkomsten voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en bepaalde lidstaten die, op de datum van ondertekening van de onderhavige overeenkomst, nog niet van kracht zijn geworden en niet voorlopig worden toegepast, als gewijzigd
- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van het Koninkrijk België, ondertekend te Brussel op 27 juni 2000, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en België” genoemd;
 - Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van de Republiek Bulgarije, ondertekend te Sofia op 15 september 1999, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Bulgarije” genoemd;
 - Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van de Republiek Finland, ondertekend te Almaty op 16 mei 2018, hierna in bijlage II de “Overeenkomst (2018) tussen Kazachstan en Finland” genoemd;
 - Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van de Republiek Estland, geparafeerd te Astana op 26 april 2001, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Estland” genoemd;
 - Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van de Franse Republiek, ondertekend te Astana op 21 juni 2016, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Frankrijk” genoemd;

- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van het Koninkrijk der Nederlanden, ondertekend te 's Gravenhage op 27 november 2002, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Nederland” genoemd;
 - Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van de Republiek Letland, ondertekend te Almaty op 19 mei 1998, hierna in bijlage II de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Letland” genoemd;
 - Overeenkomst voor luchtdiensten tussen de regering van de Republiek Kazachstan en de regering van het Groothertogdom Luxemburg, ondertekend te Astana op 21 mei 2015, hierna in bijlage I de “Overeenkomst tussen Kazachstan en Luxemburg” genoemd.
-

Lijst van bepalingen die zijn opgenomen in de in bijlage I vermelde overeenkomsten en andere regelingen waarnaar wordt verwezen in de artikelen 2 en 3 van deze overeenkomst

a) Aanwijzing, vergunningen en machtigingen:

- Artikel 3 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Oostenrijk;
- Artikel 3 van de overeenkomst tussen Kazachstan en België;
- Artikel 4 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Bulgarije;
- Punt 1 van het memorandum van overeenstemming tussen Kazachstan en Cyprus;
- Punt 2 van het memorandum van overeenstemming tussen Kazachstan en Tsjechië;
- Artikel 3 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Denemarken;
- Artikel 3 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Estland;
- Artikel 4 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Frankrijk;
- Artikel 3 van de overeenkomst (1996) tussen Kazachstan en Finland;
- Artikel 3 van de overeenkomst (2018) tussen Kazachstan en Finland;
- Artikel 3, lid 2, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Duitsland, niettegenstaande de verwijzing naar de bepalingen van artikel 3, lid 3;
- Artikel 3 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Hongarije;
- Artikel 3 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Nederland;
- Artikel 3 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Letland;
- Artikel 4, leden 1 en 2, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Litouwen;
- Artikel 3 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Luxemburg;
- Artikel 3 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Polen;
- Artikel 3 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Zweden.

b) Weigering, intrekking, opschorting of beperking van vergunningen of machtigingen:

- Artikel 3, leden 3 en 5, en artikel 4, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Oostenrijk;
- Artikel 5, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en België;
- Punt 1 van het memorandum van overeenstemming tussen Kazachstan en Cyprus;
- Punt 2 van het memorandum van overeenstemming tussen Kazachstan en Tsjechië;
- Artikel 5, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Bulgarije;
- Artikel 4 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Denemarken;
- Artikel 3, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Estland;
- Artikel 5, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Frankrijk;
- Artikel 4, lid 1, van de overeenkomst (1996) tussen Kazachstan en Finland;
- Artikel 4, lid 1, van de overeenkomst (2018) tussen Kazachstan en Finland;
- Artikel 4, eerste zin, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Duitsland, uitsluitend voor zover de voorwaarden voor weigering, intrekking, opschorting of beperking van vergunningen of machtigingen die onder artikel 2, leden 4 en 5, van deze overeenkomst vallen, zijn vervuld;
- Artikel 4, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Hongarije;
- Artikel 4, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Nederland;
- Artikel 3, lid 4, en artikel 4, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Letland;
- Artikel 4, leden 3 en 5, en artikel 5, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Litouwen;
- Artikel 4, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Luxemburg;
- Artikel 4, lid 1, van de overeenkomst tussen Kazachstan en Polen;
- Artikel 4 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Zweden.

c) Veiligheid:

- Artikel 7 van de overeenkomst tussen Kazachstan en België;
 - Artikel 12 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Estland;
 - Artikel 6 van de overeenkomst (2018) tussen Kazachstan en Finland;
 - Artikel 9 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Frankrijk;
 - Artikel 7 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Hongarije;
 - Artikel 11 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Nederland;
 - Artikel 8 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Letland;
 - Artikel 8 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Litouwen;
 - Artikel 6 van de overeenkomst tussen Kazachstan en Luxemburg.
-

Lijst van andere landen waarnaar wordt verwezen in artikel 2 van deze overeenkomst

- a) De Republiek IJsland (in het kader van de Overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte);
 - b) Het Vorstendom Liechtenstein (in het kader van de Overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte);
 - c) Het Koninkrijk Noorwegen (in het kader van de Overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte);
 - d) De Zwitserse Bondsstaat (in het kader van de Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat).
-